

SLATIŇANSKÁ VÁZA AUERSPERSKÉ PROVENIENCE Z PŘELOMU 19. A 20. STOLETÍ VE SBÍRCE VÝCHODOČESKÉHO MUZEA V PARDUBICÍCH?

Jan IVANEGA

Na jaře 2021 získalo Východočeské muzeum v Pardubicích (VČM) do uměleckohistorické podsbírkky monumentální vázu.¹⁾ Cílem předložené studie je shrnout dosavadní stav poznání předmětu, který údajně v roce 1903 daroval kníže Franz Josef z Auerspergu (1856–1938) s chotí Wilheminou, rozenou Kinskou (1857–1909), obyvatelům Slatiňan Boženě Kroufkové, rozené Vorreithové (1881–1958) a Františku Kroufkovi (1877–1957).²⁾ Zároveň půjde o příspěvek k hlubšímu poznání knížecí každodennosti a vztahu mezi Auerspergy a obyvateli městečka Slatiňan na přelomu 19. a 20. století. Ačkoliv jde o téma, jemuž již byla věnována badatelská pozornost,³⁾ představuje váza unikátní zhmotnění vazeb šlechty a občanů na sklonku monarchie.

1) Sbírkka Východočeského muzea v Pardubicích, UPKer 1415.

2) Email původní majitelky předmětu autorovi, 9. března 2021.

3) Zdeněk BEZECNÝ, *Příliš uzavřená společnost: orliční Schwarzenbergové a šlechtická společnost v Čechách v druhé polovině 19. a na počátku 20. století*, České Budějovice 2005 (= Monographia historica V); Radmila ŠVAŘÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, *Rodinné strategie šlechty. Mensdorffové-Pouilly v 19. století*, Praha 2008; Jana STEHLÍKOVÁ – Luděk ŠTĚPÁN, *Nasavrcké panství a slatiňanští Auerspergové. Utváření sídelní krajiny*, Slatiňany 2014; Petra MEDŘÍKOVÁ, *Život šlechtických rodin ve světle fotografií ze zámků Žleby a Slatiňany. Auerspergové–Trauttmansdorffové–Batthyányové*, Památky středních Čech 29, 2015, č. 1, s. 35–49; Jaroslav BUŠTA – Michal KONEČNÝ – Radek RYŠAVÝ, *Zámek Slatiňany*, Sychrov 2015; Barbora KOBIAŇOVÁ, *Šlechtická každodennost, rodinné vztahy a změny v postavení šlechty na příkladu života Františka Josefa z Auerspergu (1856–1938)*, Pardubice 2017 (magisterská diplomová práce Ústavu historických věd Filozofické fakulty Univerzity Pardubice); Denisa VÍDEŇSKÁ, *Reflexe rodinných strategií šlechtické výchovy ve světle dětské korespondence v 19. století*, Pardubice 2019 (magisterská diplomová práce Ústavu historických věd Filozofické fakulty Univerzity Pardubice).

V textu představím příslušný sbírkový předmět, rodiny dárců i obdarovaných a zamyslím se nad možnými okolnostmi a motivacemi údajného daru.

Váza o výšce 68 cm (obr. 1) představuje v muzejní sbírce ojedinělý doklad vlivu míšeňského porcelánu na uměleckou produkci sklonku 19. století. Vznikla v drážďanské porcelánce Sächsische Porzellanfabrik na předměstí Potschappel (později Dresdner Porzellanmanufaktur), kterou založil podnikavý obchodník se starožitnostmi Carl Thieme (1818–1888) v roce 1872 (k zažehnutí pece došlo 17. září).⁴⁾ Využil přitom příležitostí, které nabízel sjednocený německý trh, i poptávky po luxusním míšeňském porcelánu, již nebyla královská manufaktura v Míšni schopná nasytit.⁵⁾ Thieme produkci své továrny zaměřil na nápodobu dobově oblíbených rokokových vzorů míšeňské provenience, zejména prací navazujících na odkaz Johanna Joachima Kändlera (1707–1775).⁶⁾ Jeho díla se vyznačovala monumentalitou, ale i pozorností k preciznímu provedení detailu, bohatou plastickou a nezděnkou i malovanou výzdobou vycházející z dobové rokokové ornamentiky i malby, zejména Antoine Watteaua (1684–1721). Dané charakteristiky bezesobnosti naplňují i Thiemeho produkty, které míšeňská porcelánka vnímala jako nežádoucí konkurenci. Naznačuje to i obchodní spor o podobu značky TX (obr. 2) užívané drážďanskou továrnou od roku 1888. Podle míšeňských právníků působila zavádějícím dojmem a údajně parazitovala na úspěchu Míšně.⁷⁾ Patentový úřad zprvu míšeňskou žalobu odmítl s odůvodněním, že „publikum už si zvyklo rozeznávat jemnější rozdíly a nevnímá pouhý motiv překřížených linií jako charakteristický pro míšeňskou manufakturu“ a Thiemeho značka je „natolik charakteristická, že vylučuje záměnu se značkou Míšně“, po dalších právních sporech však byla drážďanská porcelánka donucena k jejímu opuštění (1901).⁸⁾

4) Irene JÄCKEL, *Sächsische Porzellan-Manufaktur Dresden. Katalog*, Dresden 1995; Klaus-Peter ARNOLD, *Dresdner Porzellan. Geschichte einer Manufaktur*, Dresden 1996; TÝŽ, *Dresdner Porzellan. Zur Entstehung der Sächsischen Porzellan-Fabrik von Carl Thieme zu Potschappel*, Dresdener Geschichts-Buch III, 1997, s. 120–130.

5) Již v roce 1846 míšeňská královská porcelánka omezila prodej bílého porcelánu, který využívali tzv. domácí malíři jako surovinu pro malbu a následný prodej koncovému zákazníkovi. K.-P. ARNOLD, *Dresdner Porzellan. Zur Entstehung*, s. 124.

6) Helmuth GRÖGER, *Johann Joachim Kändler, der Meister des Porzellans*, Dresden 1956; Ingelore HANDT, *Meissner Porzellan des achtzehnten Jahrhunderts. 1710–1750*, Dresden 1956, s. 28–41; Günter REINHECKEL, *Vasen, Vasen, Vasen. Ein Streifzug durch die Geschichte der Meissner Vasen* (= Meissner Manuskripte XVI), Meissen 2001, s. 16 a násl.

7) Waltraud NEUWIRTH, *Meissener Marken. Original, Imitation, Verfälschung, Fälschung*, Wien 1980, s. 139–143.

8) K.-P. ARNOLD, *Dresdner Porzellan. Geschichte*, s. 97.

Obr. 1: Váza vzoru 531, Carl Thieme, Sächsische Porzellanfabrik zu Potschappel, 1888–1901, Sběrka VČM, inv. č. UPKer 1415.
Foto: Luděk Vojtěchovský.

Tehdy již porcelánku spravoval a vlastnil Thiemeho nástupce (a zeť, původně úspěšný modelér květin se zkušenostmi od konkurenční firmy Villeroy & Boch) Karl August Kuntzsch (1855–1920), za jehož vedení dosáhla firma mimořádné expanze. Do roku 1900 společnost vyprodukovala přes 5 000 modelů výrobků, které Kuntzsch jako zdatný obchodník prodával prostřednictvím celosvětové obchodní sítě. Potschappelský porcelán byl s úspěchem prezentován na světových i regionálních uměleckoprůmyslových výstavách. Z četných dobových reflexí, vesměs oceňujících technickou kvalitu drážďanského porcelánu, dejme slovo zpravodaji z tamní uměleckoprůmyslové výstavy v roce 1891, kde byly Thiemeho výrobky oceněny medailí: „*Stojí za zmínku trojice váz asi 1 m vysokých. Jsou malovány zčásti po vídeňském, zčásti po míšeňském vzoru, s pastýřskými scénami na způsob Watteaua, pestře malovanými plastickými květinami a množstvím zlacení. Vázy se jeví jako poněkud pestré, technicky jde ale o vynikající práce.*“⁹⁾ Citovaný popis plně odpovídá i váze ze sbírky Východočeského muzea.

Obr. 2: Značka TX na váze ze sbírky VČM, inv. č. UPKer 1415.
Foto: Luděk Vojtěchovský.

9) Tamtéž, s. 22–23.

Váza, vysoká 68 cm, má základní formu amfory s víkem.¹⁰⁾ Vznikla podle modelu 531. Užitá značka TX umožňuje vročení do období 1888–1901. Bohatá výzdoba předmětu má několik úrovní. Základní vrstvou je reliéfní rokajový ornament, v konturách zlacený a zčásti modře a růžově malovaný. Soustředí se na podnož vázy, spodní část její kupy a její horní okraj, jakož i na spodní část víka, které je nadto zčásti prořezávané do tvaru mřížky (prořezávaná oblast má podobu ležaté osmičky sevřené v rokajovém rámci). Modře glazována jsou i vegetabilní ucha. Dojem z vázy silně utváří bohatý plastický a pestře malovaný vegetabilní dekor, který přechází až do volné plastiky. Listovím a květy je pokryto víko, část nohy vázy, její ucha a valná část kupy, přičemž plastické ozdoby na kupě a noze vymezují obrazová pole. Další rovinou plastické výzdoby jsou figurální motivy, zastoupené zejména figurou polosvlečené dívky završující víko (obr. 3). Vzhledem ke květinové girlandě, kterou drží, by ji snad bylo možné číst jako Floru, nicméně s přihlédnutím k době vzniku jde spíše o vyprázdněnou formu bez ikonologického obsahu, jakési vizuální klišé.¹¹⁾ Neméně podstatnou součástí plastického dekoru je řada ptáčků sedících v listoví a opominout nelze ani reliéfně ztvárněný hmyz. Společným jmenovatelem plastické výzdoby je její dílčí poškození (řada detailů je olámana), odrážející někdejší umístění předmětu v obytném interiéru.

Poslední rovinu výzdoby tvoří malba, která obecně vychází z watteaouvských vzorů idylických pastorálních a galantních scén v arkadické krajině.¹²⁾ Na váze jsou podobné motivy na noze a na kupě. Menší výjevy na noze jsou ve zhruba lichoběžných polích lemovaných zlacenými rokajovými plastickými reliéfy. Představují vždy pár muže a ženy. Na první malbě je dvojice zachycena v chůzi na cestě, na protějškové scéně je zpodobněna sedící žena v družném hovoru se stojícím, k ní nakloněným mužem. Výraznější je dvojice větších výjevů v oválných polích na kupě vázy, které jsou vymezeny vegetabilními plastickými výjevy. Na jedné straně je zachycena pod stromem, před nevysokým antikizujícím obeliskem skupina dámy

10) I. JÄCKEL, *Sächsische Porzellan-Manufaktur*, s. 68–81.

11) K možnostem a mezím ikonologické metody a vztahů mezi textem a obrazem naposledy Radka NOKKALA MILTOVÁ, *Obrazy a texty, symboly a imagince*, in: Tomáš Knoz – Jiří Lach – Tomáš Borovský (edd.), *Kultura ve středoevropských dějinách: rozprava mezi humanitními obory*, Praha 2020, s. 164–172.

12) Diethard LÜBKE, *Meißner Watteau-Dekore aus dem 18. Jahrhundert*, Braunschweig 2013, s. 48–55. O dobové oblíbě watteaouvských motivů v auersperském prostředí svědčí, že knížecí rodina v druhé polovině 19. století prokazatelně pořádala a fotografovala živé obrazy inscenované podle jeho děl. Srov. P. MEDŘÍKOVÁ, *Život*, s. 40.

Obr. 3: Detail figury završující víko vázy.
Foto: Luděk Vojtěchovský.

s vějířem a pána, který kupuje hroznové víno od příchozí dívky. Protějščí výjev představuje galantní scénu dvojice pod stromem sedících dam, z nichž jedna se opírá o strom a drží pohár, se stojícím mužem. Všem figurálním scénám je vlastní určitá naivita provedení, která se projevuje zejména v nepřesvědčivé anatomii postav. Rozhodně nejde o ukázkou nejvyšší kvality malby na porcelánu, přestože i na drážďanský porcelán malovali vynikající malíři, ať již internisté, nebo tzv. domácí malíři.¹³⁾ Dobrá úroveň je naopak vlastní malbám květin, které jsou sdruženy na bočních stranách vázy ve dvou kyticích pod uchy a v drobných malbách pod okrajem vázy. Jedna z maleb představuje tzv. drážďanskou kytici, motiv vlastní výrobkům z Thiemeho továrny.¹⁴⁾ Jde o skupinu s typicky ve středu posazenou růží, obklopenou dalšími rostlinami (obr. 4). Odlišný rukopis květinových maleb, zjevně namalovaných jiným autorem či autorkou než watteaouvské malby, dokládá dobovou praxi dílenské specializace malířů.

Obr. 4: Detail boku vázy se skupinou drážďanské kytice (uprostřed) a dobře patrným pojetím plastické dekorace.

Foto: Luděk Vojtěchovský.

13) K.-P. ARNOLD, *Dresdner Porzellan. Geschichte*, s. 72–95.

14) Květinové malby nezřídka vznikaly podle živých květin a travin z okolí továrny. Tamtéž, s. 74.

Váza představuje typickou ukázkou dobové Thiemeho produkce. Dobou vzniku je nejbližší publikovanou analogií váza na potpourri vzoru 568, formálně blízké jsou i oblíbené erbovní vázy se saskou heraldickou symbolikou vzoru 1567, případně vázy 7067, 1149 a další.¹⁵⁾ Vzhledem k těmto analogiím lze předpokládat, že původně mohl být součástí předmětu i podstavec, pravděpodobně na čtyřech nohách, který bývalo možné fakultativně dokoupit jako příslušenství. Na trhu se náš sbírkový předmět nevyskytuje, na rozdíl od formálně blízkých a poměrně často obchodovaných erbovních váz vzoru 1567.¹⁶⁾ Účel předmětu byl především dekorativní, sloužil jako reprezentativní součást interiéru.¹⁷⁾ Prořezávání víka naznačuje, že mohlo jít o vázu na potpourri, nicméně s přihlédnutím k velikosti předmětu je zřejmé, že pro praktickou manipulaci s potpourri byly vhodnější menší vázy. Při absenci dobových katalogů (firma začala vydávat katalogové listy až po roce 1910, předtím prodávala svým obchodním partnerům výrobky na základě prezentace vzorků) nelze přesněji určit dobovou cenu.¹⁸⁾ Per analogiam lze vyjít ze soudobých cen míšeňských produktů.¹⁹⁾ Nejbližšími míšeňskými analogiemi prodávanými na prahu 20. století byly vázy „s reliéfními květinovými nálepy, malbou podle Watteaua a květinovou malbou“ vzoru 2707 (vysoká necelých 40 cm, obr. 5), případně vzoru 2745 (s výškou mírně přesahující 70 cm, obr. 6). První byla samostatně prodávána za 200 M (příkoupit bylo možné podstavec za dalších 70 M), větší váza zájemce vyšla na 350 M (podstavec za 90 M).²⁰⁾ S vědomím oproti míšeňským pracím nižší, ale stále ještě vysoké kvality Thiemeho produktů lze dojít k závěru, že se cena naší vázy míšeňským cenám mohla blížit, ale rozhodně jich pro zachování konkurenceschopnosti nedosahovala.

15) I. JÄCKEL, *Sächsische Porzellan-Manufaktur*, s. 80.

16) Pro přehled obchodovaných analogií dohledaných na trhu srov. Návrh kurátora na nabytí sbírkového předmětu, 21. března 2021, spisovna VČM.

17) G. REINHECKEL, *Vázen*, s. 7 a násl.; pro vázy a porcelán ve šlechtických interiérech srov. Květa KRÍŽOVÁ, *Šlechtický interiér 19. století v dobových zobrazeních ze zámeckých sbírek*, Praha 1993, vyobrazení č. II, III, XXXVI, 15, 20, 34, 44, 50, 64, 66, 67, 69, 76; J. BUŠTA – M. KONEČNÝ – R. RYŠAVÝ, *Zámek*, s. 82–83, 120–121 (Colloredo-Mansfeldský palác v Praze, z nějž byla část vybavy převezena do Slatiňan).

18) K.-P. ARNOLD, *Dresdner Porzellan. Zur Entstehung*, s. 127; za konzultace k dobovým cenám děkuji Dr. Waltraud Neuwirth (korespondence autora s Waltraud Neuwirth, srpen 2021).

19) *Preis-Verzeichniss der Königl. Sächs. Porzellan-Manufactur in Meissen und deren Niederlagen zu Dresden und Leipzig*, Meissen 1900, s. 46–51 (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3n09vRO>, [cit. 18. 8. 2021].

20) Tamtéž, s. 46–47.

Obr. 5 a 6: Katalog míšeňské porcelánky z roku 1900. Blízkou analogií naší vázy představují kusy pod č. 2707 a č. 2745. *Preis-Verzeichniss der Königl. Sächs. Porzellan-Manufactur in Meissen und deren Niederlagen zu Dresden und Leipzig*, Meissen 1900, s. 46–51 (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3n09vRO>, [cit. 18. 8. 2021]. Public domain Mark 1.0.

Otázkou je potvrzení údajné auersperské provenience. Dárci vázy měli být kníže Franz Josef s chotí Vilemínou, představitel předního rodu habsburské monarchie. Slatiňany pro ně byly oblíbeným letním sídlem, proto neváhali s provedením rozsáhlé modernizace.²¹⁾ V jejím rámci došlo i k rozsáhlé obměně vybavení interiérů, do nichž byly kromě zakomponování starších kusů výbavy (ze Slatiňan i odjinud) nakupovány i nové prvky.²²⁾ Auerspergové prokazatelně nakupovali i porcelán, jak dokládá výdaj 340 K za koupi dvojice „*vídeňských porcelánových figur*“ ve druhém kvartálu roku 1904 v knize osobní pokladny kněžny Vilemíny.²³⁾ Vzhledem k torzovitosti pramenů (osobní pokladna knížete Franze Josefa se bohužel nedochoval a účetní materiál z velkostatku Nasavrky příslušné prameny neobsahuje)²⁴⁾ není případná koupě Thiemeho porcelánu slatiňanskými knížaty prozatím pramenně prokázána. Auersperský původ naší vázy je však s jistou výhradou doložen hmotně. Ve sbírce Regionálního muzea v Chrudimi je uložen soubor porcelánu, který je v příslušné přírůstkové knize uveden jako konfiskát G. Auerspergové ze Slatiňan.²⁵⁾ Jeho součástí je váza na potpourri, která tvoří pendant pardubického přírůstku (obr. 7).²⁶⁾ I přes její menší velikost (výška 35 cm) a nečitelnou značku není třeba pochybovat o původu v potschappelské Thiemeho továrně. Svědčí o tom provedení plastických květů, prořezávání víka (bezezbytku shodné formou ležaté osmičky v rokajovém rámci) i barevnost (na menší váze s převážující modrou barvou) a skupina malované drážďanské růže (zde se zavřeným květem). Nelze však pominout možnost, že jde o kus přivezený ze zámku Zelená Hora z majetku Gabriely Hohenlohe-Langenburg, provdané za Engelberta z Auerspergu.²⁷⁾

21) J. STEHLÍKOVÁ – L. ŠTĚPÁN, *Nasavrcké panství*, s. 39–42; J. BUŠTA – M. KONEČNÝ – R. RYŠAVÝ, *Zámek*, s. 67–69, 103, 115; B. KOBIA-NOVÁ, *Šlechtická každodennost*, s. 95.

22) Tamtéž, s. 72.

23) Státní oblastní archiv (SOA) Zámorsk, Rodinný archiv Auerspergů Žleby a Slatiňany (dále RA Auerspergů), inv. č. 544, Ukn 8 K 31.

24) Srov. SOA Zámorsk, Vs. Nasavrky, inv. č. 614, kart. 103, kde účetní materiál k řadě zámeckých voluptuárií končí rokem 1888, tedy před možností nákupu vázy.

25) Za upozornění děkuji Ing. Jaroslavu Buštovi, kastelánovi SZ Slatiňany. Za podněty k otázce potvrzení auersperské provenience vázy děkuji i recenzentovi textu.

26) Sbíрка Regionálního muzea v Chrudimi, inv. č. PK 228. Za konzultace k předmětu děkuji Mgr. Aleně Dufkové.

27) Pavel MOTEJZÍK, *Zelená Hora a Klášter u Nepomuku, historicko-turistický průvodce po zámku černých baronů a obci Klášter*, České Budějovice 2006, s. 76–77.

Obr. 7: Váza na potpourri slatiňanské provenience, Carl Thieme, Sächsische Porzellanfabrik zu Pötschappel (?), konec 19. století, Sběrka Regionálního muzea v Chrudimí, inv. č. PK 282.

Je otázkou, kde mohli tyto kusy porcelánu Auerspergové získat. Firma Carla Thiemeho neměla ve Vídni přímé obchodní zastoupení,²⁸⁾ nicméně vzhledem k jejímu kosmopolitnímu působení a zaměření na dodávky obchodníkům, nikoliv koncovým zákazníkům, lze předpokládat možnost zakoupení některým prostředníkem na německém trhu, k němuž mělo Rakousko-Uhersko i přes pokračující celní bariéry blízko, přinejmenším geograficky.²⁹⁾ Stranou nelze nechat ani možnost získání předmětu darem, jakkoliv pramenně jen obtížně prokazatelnou.

Je na místě zaměřit pozornost i na údajné obdarované, Boženu a Františka Kroufkovy. Ženich pocházel z Kněžic v okrese Čáslav, vsi na úpatí Železných hor.³⁰⁾ Nevěsta byla původem z Kobyli Hlavy v blízkosti Golčova Jeníkova. Prokazatelný je jejich sňatek v nedaleké farní obci Vlkaneč 21. dubna 1903 (obr. 8).³¹⁾ Domovským právem náleželi do Kněžic (Božena získala tamní domovskou příslušnost sňatkem).³²⁾ Zprvu bydleli v Golčově Jeníkově, kde se jim narodily tři děti (1904, 1905, 1907) (obr. 9). Do Slatiňan se přestěhovali v lednu 1909, kdy pravděpodobně koupili dům čp. 140 na dnešní Masarykově třídě při významné silnici spojující Chrudim s Havlíčkovým Brodem.³³⁾ V téže roce požádal bratr Františka Kroufka Jan o povo-

28) Obchodní sklady společnosti byly v Londýně, Berlíně, Paříži, Stockholmu a New Yorku. K.-P. ARNOLD, *Dresdner Porzellan. Geschichte*, s. 127.

29) Ve sledovaném období nadto Rakousko-Uhersko přistoupilo k tzv. Capri-viho systému, souboru smluv, který uvolňoval obchodní bariéry mezi evropskými státy, prohloubené v důsledku hospodářské krize ze 70. let 19. století. Srov. Milan MÝŠKA, *Celní politika rakousko-uherské monarchie (se zvláštním zřetelem k hutnímu železářskému průmyslu) 1850 až 1914*, Časopis Matice Moravské 118, 1999, č. 1, s. 27–96, zde s. 46–47.

30) Ačkoliv i Auerspergové měli pod Železnými horami svá panství Žleby a Tupadly s přičleněnými statky Kluk a Žáky, Kněžice na někdejší auersperské doměně neležely. Patřily k bývalému panství Ronov nad Doubravou, spravovanému millesimovskou nadací pro podporu zchudlých šlechticů. Srov. Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen. Časlauer Kreis*, Prag 1843, s. 29–33, 305 (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3kN3zJn>, [cit. 30. 8. 2021].

31) Jako svědci figurovali jistý František Vorreith, správce obchodu v Jihlavě (nepochybně příbuzný nevěsty), a Vilém Nový, inženýr v Golčově Jeníkově. Srov. Obecní úřad Tupadly, Matrika oddaných farností Vlkaneč 1842–1949; SOA Praha, Sběrka římskokatolických farních matrik, Farnost Vlkaneč, kniha 09 (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3kNMXkI>, [cit. 22. 8. 2021]. – Životopisné údaje vycházejí z rodokmenu původních majitelů vázy (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3yvy1wt>, [cit. 22. 8. 2021].

32) Zdeňka STOKLASKOVÁ, *Domovské právo a obecní samospráva*, in: Lukáš Fasora – Jiří Hanuš – Jiří Malíř (edd.), *Občanské elity a obecní samospráva 1848–1948*, Brno 2006, s. 138–145.

33) Srov. Sčítací operát sčítání lidu 1921, Státní okresní archiv (SOKA) Chrudim, Okresní úřad Chrudim I, inv. č. 19329; Seznam majitelů domů, Slatiňany,

Obr. 8: Svatební fotografie Františka Josefa Kroufka a Boženy Vorreithové, Vlkaneč, 21. dubna 1903. Rodinný archiv původních majitelů vázy.

Obr. 9: Rodina Kroufkova, před 1914. Rodinný archiv původních majitelů vázy.

lení k živnosti obchodem smíšeným, který hodlal provozovat u své švagrové ve Slatiňanech.³⁴⁾ Koncesi získal a obchod následně provozoval, i s pomocí švagrové Boženy.³⁵⁾ Že šlo o svého druhu rodinný obchod, dokládá bezelstná žádost Boženy Kroufkové o zřízení pobočného podniku v sousední vsi Orel, kterou podala na chrudimský okresní úřad 9. července 1912. Následně se ukázalo, že Kroufková převzala obchod svého švagra bez potřebného ohlášení na příslušná místa, což musela napravit. Tato fakta jsou v souladu s rodinnou tradicí původních majitelů vázy, podle nichž Kroufkovi provozovali ve Slatiňanech obchod (jako obchodníci se smíšeným zbožím jsou ostatně uvedeni v citovaném sčítacím operátu z roku 1921).

Pro Františka Kroufka byl život obchodníka až druhou kariérou, před válkou se živil jako voják (obr. 10). Po sedmileté službě v Landwehru byl v říjnu 1898 zařazen do činné služby jako „Unterkanonier“ druhé polní kompanie 3. pluku pevnostního dělostřelectva dislokované v Přemysli.³⁶⁾ Jak naznačuje jeho služební postup, měl zřejmě pro vojenské řemeslo dobré předpoklady: zanedlouho dosáhl hodnosti svobodníka a v roce 1901 absolvoval kurz pro naddělostřelce. Dosáhl hodnosti četaře. Ačkoliv byl vybaven jezdeckou šavlí pro důstojníky vzoru 1904, sloužil u dělostřelectva (obr. 10).³⁷⁾ K 31. prosinci 1908 byl přeložen k c. k. zeměbraně. A právě konec aktivní služby byl jistě impulsem ke stěhování do Slatiňan. Vojenskému životu však neunikl nadlouho, jako člen zeměbrany byl po vypuknutí války povolán do služby.³⁸⁾ Ve válce bojoval František Kroufek u své původní jednotky na haličské frontě, kde se v roce 1914 zúčastnil bojů o Přemysl.³⁹⁾

s. d. (asi 1920), SOKA Chrudim, Archiv obce Slatiňany, inv. č. 317, kniha 192; Výkazy o změně knihovních vlastníků domů, Slatiňany, s. d. (asi 30. léta 20. století), tamtéž, inv. č. 335, kart. 30.

34) SOKA Chrudim, Okresní úřad Chrudim I, inv. č. 14790.

35) František mj. svědčil v Janův prospěch při jednání o doměření daně kvůli údajnému nelegálnímu prodeji pálenky v roce 1912. Podání bylo po místním šetření odloženo. Akta tamtéž, inv. č. 14790.

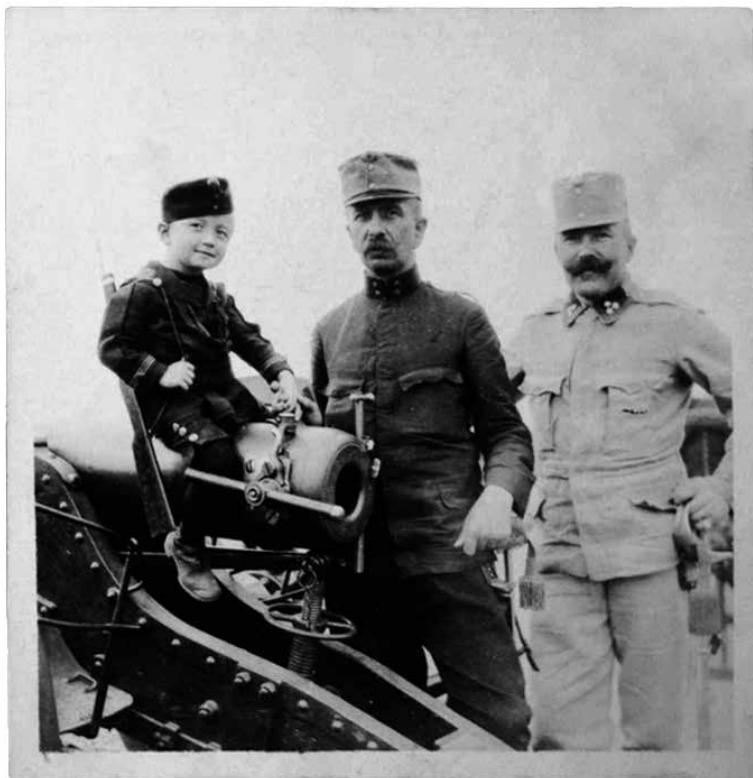
36) Kmenový list Františka Josefa Kroufka, Vojenský ústřední archiv Praha. Srov. též dopis Františka Josefa Kroufka rodině, Přemysl, 23. července 1899, rodinný archiv původních majitelů vázy.

37) Svědčí o tom výložky a jezdecká šavle vzoru 1904. Srov. Petr KONOPIŠKÝ – Petr MOUDRÝ, *Chladné zbraně. Šavle habsburské monarchie 16.–20. století*, Praha 1991, s. 106–107; Christian ORTNER – Hermann HINTESTOISER, *Die k. u. k. Armee im Ersten Weltkrieg. Uniformierung und Ausrüstung – von 1914 bis 1918*, I, Wien 2013, s. 157. Za konzultace děkuji Mgr. Janu Tetřevovi.

38) Mobilizován byl již 4. srpna 1914. Srov. Kmenový list Františka Josefa Kroufka, Vojenský ústřední archiv Praha.

39) Vzpomínka, která vycházela z Kroufkových poznámek, nelze upřít jistou nostalgii. Srov. ANONYM (zkratka Hs.), *Pevnost Přemysl*, Kamarádství.

Konec konfliktu prožil v Itálii, kam byl přeložen v květnu 1918. Po válce byl veden ve stavu náhradní baterie dělostřeleckého pluku 303, dislokovaného ve Vysokém Mýtě. Není bez zajímavosti, že ve vojenských stopách Františka Josefa pokračoval i jeho syn František, který zachoval věrnost zbrani a dosáhl hodnosti poručíka dělostřelectva v záloze v meziválečné československé armádě.⁴⁰⁾

Obr. 10: František Josef Kroufek (vpravo), červenec 1914.
Rodinný archiv původních majitelů vázy.

Věstník Českého svazu válečníků 13, 1944, č. 7, s. 103–104 (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3yKayb4>, [cit. 31. 8. 2021].

40) Schematismus branné moci československé, 1937, č. 16, s. 160 (online). Dostupné z URL: <https://bit.ly/3BtE5av> [cit. 31. 8. 2021]. Srov. Archivní rešerše Vojenského historického ústavu čj. MO 280402/2021-211100. I samotný František Josef byl ještě v roce 1933 shledán schopný služby ve zdravotní klasifikaci A. Srov. Kmenový list Františka Josefa Kroufka, Vojenský ústřední archiv Praha.

Po válce se Kroufek připojil k rodinnému obchodu ve Slatiňanech, na fotografiích z pozůstalosti je zachycen mj. jako hrdý provozovatel první tamní benzinové pumpy. Příklon k obchodní kariéře a společenská pozice, které v novém postavení František Kroufek dosáhl, byly stvrzeny jeho kandidaturou za Československou živnostensko-obchodnickou stranu v obecních volbách roku 1927.⁴¹⁾ Nadto byl Kroufek aktivní ve slatiňanské Čtenářské besedě.⁴²⁾ Působil v ní zprvu jako řadový člen, náhradník v předsednictvu (1931) a od poloviny 30. let 20. století pravidelně jako místopředseda (doložen v letech 1934–1938, dále r. 1943).⁴³⁾ Z této pozice také po smrti knížete Franze Josefa připojil v listopadu 1938 svůj podpis do kondolenční knihy.⁴⁴⁾

Příběhy Kroufků a Auerspergů se doloženě prolínají právě až kondolencí Františka Kroufka. V rodinné korespondenci Auerspergů se zmínky o rodinách Kroufků ani Vorreithů nepřekvapivě nevyskytují, nepatřili ani mezi zaměstnance četných knížecích podniků.⁴⁵⁾ Je otázkou, jak doložit jejich vztahy, podle rodinné tradice někdejších majitelů vázy údajně až přátelské. Jistý kontakt nelze vyloučit už v době, kdy Kroufkovi sídlili pod Železnými horami, v bezprostředním sousedství knížecích majetků na někdejších panstvích Tupadly a Žleby. Bez pramenů se ovšem historik ocitá na tenkém ledě. Přesto se, s vědomím hypotetičnosti následujících úvah, pokusím o nastínění možného průběhu dění.⁴⁶⁾ Východiskem bude knížecí pohřeb, k němuž došlo

41) Michal CHRBOJKA, *Politický, hospodářský, sociální a kulturní vývoj města Slatiňan 1918–1938* (bakalářská diplomová práce Katedry pomocných věd historických a archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové), Hradec Králové 2010, s. 52.

42) Z pramenů nelze určit, zda nemohlo jít o syna sledovaného páru Františka Kroufka (*1904 v Golčově Jeníkově).

43) Srov. seznam členů a protokoly z jednání Čtenářské besedy Slatiňany, SOkA Chrudim, Čtenářská beseda Slatiňany, kart. 1.

44) SOA Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 470, kart. 26 K 29.

45) Srov. kniha stavu zaměstnanců velkostatku Nasavrky 1840–1870 a 1871–1932, SOA Zámorsk, Vs. Nasavrky, knihy 179, 180; k hospodaření na velkostatku Nasavrky srov. Hana SEDLÁČKOVÁ, *Správa nasavrckého velkostatku Františka Josefa knížete Auersperga (1856–1938)* (magisterská diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity), Brno 2013; Lenka NOVÁKOVÁ, *Podnikatelské aktivity Auerspergů v oblasti cukrovarnictví ve 2. pol. 19. století a v 1. polovině 20. století* (magisterská diplomová práce Ústavu historických věd Filozofické fakulty Univerzity Pardubice), Pardubice 2014; J. STEHLÍKOVÁ – L. ŠTĚPÁN, *Nasavrcké panství*, s. 99–118.

46) K metodologickým úskalím psaní o dějích nezachycených v pramenech klasicky Josef PETRAŇ, *Mikrohistorie aneb o nedějích*, in: Jan Klápště – Eva Plešková – Josef Žemlička (edd.), *Dějiny ve věku nejistot. Sborník k 70. narozeninám Dušana Třeštíka*, Praha 2003, s. 201–208.

23. a 24. listopadu 1938.⁴⁷⁾ Během smutečního projevu, který pronesl v kostele sv. Martina nad knížecí rakví starosta Slatiňan Josef Steklík, zazněla výmluvná charakteristika zesnulého, který ačkoliv „*byl představitelem starého, vzácného šlechtického domu*“, tak „*zůstal povždy hluboce a krásně lidsky založeným, prostým člověkem*“. Tento „*pán vysoké, přímé postavy*“ prý „*často promlouval s dítětem, dělníkem nebo vetchou stařenkou*“.⁴⁸⁾ Podobně oslavoval „*skutky ryzí lidumilnosti, hlubokého soucitu a jemného porozumění pro širší potřeby sociální*“, kterými se projevoval „*tento ryzí šlechtic*“, i soudobý nekrolog.⁴⁹⁾ Jde jistě o apogetickou konstrukci přiměřenou ke smutné příležitosti, přesto uvedené charakteristiky souzní s dalšími svědectvími. Obdobně stylizovaná oslavná provolání zazněla při příležitosti pětadvacátého výročí svatby knížecího páru v lednu 1903. Podle tehdejšího článku v chrudimském tisku byl kníže „*otcovský přítel, vynikající zvláštní srdečnou vlídností i k tomu nejnižšímu služebnictvu*“,⁵⁰⁾ který se podle svých zaměstnanců vyznačoval „*známou velkodušností a neobyčejnou dobrotivostí*“.⁵¹⁾ Kníže si nenechával odstup ani od „*obyčejných*“ lidí, s nimiž se prý nezřídka dával do řeči o nejběžnějších věcech.⁵²⁾ V protikladu k řadě oslavných tezí stojí střízlivější hodnocení Jaroslava Vrchlického.⁵³⁾

Uvedené charakteristiky knížete, v jejichž shromažďování by bylo možné dále pokračovat, lze do jisté míry brát s rezervou jako příklady panegyrické oslavy potenciálně vlivné osoby. Podobně je možné vnímat i uctivou diki četných žádostí nejrůznějších jednotlivců o knížecí podporu, v nichž se však odráží autentická nostalgie pisatelů.⁵⁴⁾ Na „*staré časy za Rakouska*“, kdy „*člověk dostal práci, jen když chtěl dělat*“, ve své prosbě o příspěvek na koupi flašinetu vzpomínal někdejší zaměstnanec knížecího cukrovaru, kvůli válečnému zranění údajně nezaměstnatelný veterán Josef Peřina z Kutné Hory.⁵⁵⁾ Dojatě psala knížeti na sklonku jeho života i Marie Fialová, vnučka někdejšího knížecího hospodářského rady Liedla, která

47) Jeho okolnosti a průběh zevrubně popsali J. BUŠTA – M. KONEČNÝ – R. RYŠAVÝ, *Zámek*, s. 123–124; srov. též B. KOBIAŇOVÁ, *Šlechtická každodennost*, s. 153–159.

48) SOA Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 474, kart. 26 K 29.

49) *Vpřed*, 2. prosince 1938, citováno podle J. BUŠTA – M. KONEČNÝ – R. RYŠAVÝ, *Zámek*, s. 113.

50) Tamtéž, s. 105.

51) Tamtéž.

52) Tamtéž, s. 114.

53) Tamtéž, s. 117.

54) SOA Zámorsk, inv. č. 226, kart. 11 K12.

55) Josef Peřina knížeti, Kutná Hora, s. d. (listopad 1935), tamtéž.

vzpomínala na „*Vaši [!] milostivé paní kněžny i celé knížecí rodiny, která pro své milosrdenství, a prokazované lidu svému i úřednictvu nesmírné dobrodiní, byla veškeré šlechtě zářným příkladem. Ano, já vzpomínám, jak brávala mne babička a já jsouc již od dětství hýčkána či milována všemi [...] hrávala jsem si v parku s princeznou Kristianou, princem Vincencem a Marinkou, jsouc obdarována denně sladkými dárky a upřímnými dětskými polibky při loučení. Jaké to byly krásné zlaté časy! Škoda, věčná škoda šlechty! Co lidu šlechta živila! Co vystudovaných vděčí šlechtě za své existence!*“⁵⁶⁾

Domnívám se, že právě v citované vzpomínce Marie Fialové se skrývá klíč k jedné možné rovině vztahu mezi knížecí rodinou a rodinami Kroufků a Vorreithů. Zmínka o dětství tráveném v zámeckém parku s knížecími potomky odpovídá vzpomínkám rodiny původních majitelů vázy. Jde o doklad obvyklé praxe slatiňanských Auerspergů, kteří na svém oblíbeném sídle trávili pravidelně pozdní jaro a léto.⁵⁷⁾ Výmluvná svědectví o náplni tamních pobytů poskytuje bohatě dochovaná korespondence knížecí rodiny, zejména dětí, které o svých slatiňanských dnech pravidelně zpravovali rodiče, kteří byli přeci jen častěji pryč. Dětská korespondence, jejíž psaní bylo přirozenou součástí šlechtického vzdělávání, je obsahově poměrně stereotypní.⁵⁸⁾ Vedle obligátních pozdravů, zmínek o počasí a vyjádření zájmu o zdraví (případně zmínek o vlastním zdraví) zachycují dopisy běžné i mimořádné každodenní epizody, které se odehrávaly buď ve Slatiňanech, nebo na návštěvách u příbuzných. Děti se zmiňovaly i o svých studijních úspěších, sportovním vyžití (s oblibou hrály tenis, kuželky a jezdily na kolech), pobytech v přírodě nebo v zámeckém parku a dalších kratochvilích (jezdily na koni a chlapi byli postupně zasvěcováni do lovu, dívky často kreslily, Charlotta ráda fotografovala).⁵⁹⁾

Společným jmenovatelem dětských dopisů byl stesk po rodičích. Pravidelná přání po jejich brzkém návratu lze číst dvěma způsoby: mohlo jít o vyjádření očekávaného chování, ale také o odraz autentického postoje dětí.⁶⁰⁾

56) Marie Fialová knížeti, Praha, 11. listopadu 1938, tamtéž. K Liedlovi H. SEDLÁČKOVÁ, *Správa*, s. 28.

57) J. BUŠTA – M. KONEČNÝ – R. RYŠAVÝ, *Zámek*, s. 95; B. KOBIAŇNOVA, s. 90–96.

58) Milan HLAVAČKA, *Dětství, dospívání a rodinná strategie v korespondenci dětí knížeti Jiřímu Kristiánu Lobkovicovi*, *Porta Bohemica* 2, 2003, s. 7–23; R. ŠVARÍČKOVÁ-SLABÁKOVÁ, *Rodinné strategie*, s. 133, pozn. 9; D. VÍDEŇSKÁ, *Reflexe*, s. 7–9, 92–93; B. KOBIAŇNOVA, *Šlechtická každodennost*, s. 58–61.

59) P. MEDŘÍKOVÁ, *Život*, s. 40.

60) Christiane otcí (!), Slatiňany, 17. června 1892, SOA Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 362, kart. 18 K20; „*Slatiňan ist ganz leer und ausgestorben, ich*

Dlouhé chvíle byly rozptylovány mimo jiné pěstováním sociálních kontaktů. Auerspergové je vedli především s příbuznými z matčiny strany (knížecí děti často pobývaly u Kinských v Heřmanově Městci, případně v Chocni) a četnými urozenými návštěvníky Slatiňan,⁶¹⁾ stýkali se také s knížecími úředníky a zaměstnanci.⁶²⁾ Další rovinou jejich společenského života byly styky s místními obyvateli. Pravidelně docházeli k jisté paní Ludvice, snad Ludovice hraběnce Stadionové, rozené kněžně z Lobkovic (1838–1907), iniciátorce založení opatrovny a následně kláštera Kongregace školských sester ve Slatiňanech, jejíž činnost Auerspergové významně podporovali.⁶³⁾ Děti během slatiňanských pobytů navštěvovaly i místní obchodníky⁶⁴⁾ a v kontaktu byly i s dalšími místními obyvateli. Na čaj do zámeckého parku například zvaly paní Pavlisovou⁶⁵⁾ a v zámeckém parku vyfotografovaly děti Čížkovy (obr. 11).⁶⁶⁾

möchte fast sagen ungemütlich, da Ihr nicht da seid.“ Vincenc matce, Slatiňany, 19. července 1897, tamtéž. Podobně i jinde.

61) Srov. výběrově Christiane matce, Slatiňany, 15. srpna 1896, Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 362, kart. 18 K20: přijedou Harrachovi, zdrží se na den a noc. Podobně i jinde. Dále srov. Evidenční knihu cizích příslušníků 1881–1912, SOkA Chrudim, Archiv obce Slatiňany, inv. č. 27, kniha 27.

62) Mezi ně lze zařadit i učitele Baumgartnera, případně vychovatelku, Mademoiselle Sallett. Srov. B. KOBIAŇOVA, *Šlechtická každodennost*, s. 60.

63) Hraběnka bývala ve Slatiňanech na letním bytě ve vile Košumberk (dnešní Sluneční dům Domova sociálních služeb Slatiňany). Srov. Milan VOREL, *Zazděné srdce hraběnky Ludviky Stadionové (1838–1907), pietně umístěné ve výklenku sakristie klášterní kaple, zvěčňuje její altruistický vztah k členkám kongregace*, *Ozvěny Slatiňan*, duben 2017, s. 6–7. Zmínky o návštěvách u Ludviky v auersperské korespondenci: Maritschi (Marie) matce, Slatiňany, 9. června 1891, SOA Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 366, kart. 19 K21; Vincenc matce, Slatiňany, 10. června 1891, tamtéž, inv. č. 365, kart. 18 K 21; Christiane matce, Slatiňany, 11. června 1891, tamtéž, inv. č. 362, kart. 18 K 21; Christiane matce, Slatiňany, 25. června 1891, tamtéž; Vincenc otci, Slatiňany, 18. června 1892, tamtéž, inv. č. 244, kart. 12 K 13; Christiane matce, Slatiňany, 15. srpna 1896, tamtéž, inv. č. 362, kart. 18 K20 aj. Ke Kongregaci školských sester ve Slatiňanech srov. Milan VOREL, *Kongregace školských sester ve Slatiňanech I*, *Chrudimské vlastivědné listy* 9, 2000, č. 6, s. 7–9; *TÝŽ, Kongregace školských sester ve Slatiňanech II–III*, *Chrudimské vlastivědné listy* 10, 2001, č. 1, 2, s. 17–19, 8–11.

64) Například Maritschi si chtěla u místního obchodníka Stránského koupit pletací jehlice. Christiane matce, Slatiňany, 13. června (1892?), SOA Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 362, kart. 18 K20.

65) Srov. dopisy Christiane matce, Slatiňany, 30. července 1896 a 12. srpna 1896, tamtéž. Srov. též B. KOBIAŇOVÁ, *Šlechtická každodennost*, s. 68.

66) Fotoalbum Wilheminy Auerspergové, roz. Kinské, SOA Zámorsk, RA Auerspergů, inv. č. 551.

Obr. 11: Franzl a Anna Čížkovi ve slatiňanském zámeckém parku, kol. 1910.
SOA Zámorsk, Rodinný archiv Auerspergů, inv. č. 551.

Sonda do dětské korespondence dokládá, že mezi knížecí rodinou a obyvateli Slatiňan docházelo k aktivním kontaktům. Nepřekvapilo by proto, kdyby mezi návštěvníky veřejně přístupné části parku a v případě pozvání i soukromé části byli i Kroufkové se svými dětmi. Vzhledem k jejich přistěhování do Slatiňan, prokazatelnému až v roce 1909, však tato hypotéza rozhodně nevysvětluje, proč by Kroufek se svou nevěstou Vorreithovou dostal vázu na svatbě v roce 1903.

Je otázkou, zda nemohlo dojít ke kontaktům Františka Kroufka a knížete Franze Josefa z Auerspergu ve vojenském prostředí. Kníže, jednorochní dobrovolník sloužící u pardubického jezdeckého pluku, sám sebe celoživotně za vojáka pokládal a za války sloužil na haličské a jihozápadní frontě (zprvu jako rytmistr, následně povýšený do stavovsky příhodnější hodnosti majora).⁶⁷⁾ Při absenci dalších pramenů pokládám právě možnost kontaktů z vojny za nejpravděpodobnější.

Závěrem lze konstatovat, že motivace údajného svatebního daru knížecí rodiny Kroufkovým se nejspíš nikdy nepodaří bezesbytku průkazně doložit.

67) B. KOBIAŇOVÁ, *Šlechtická každodennost*, s. 51–52, 80–81.

Je na místě otázka, zda nedošlo ve třech generacích potomků Kroufkových k deformaci vzpomínky na pozdější dar, k němuž by případně mohlo dojít po přestěhování rodiny do Slatiňan po roce 1909, ať již vlivem kontaktů dětí Kroufkových s knížecími vnoučaty (v době po roce 1909 došlo mezi dětskými návštěvníky slatiňanského parku ke generační obměně), nebo prostřednictvím sbratření ve zbrani. Vyloučit však nelze ani oprávněnost rodinné tradice a to, že se váza vskutku dostala do rodinného vlastnictví již v roce 1903. Proč, to nejspíš zůstane, alespoň do doby nálezů průkaznějších pramenů, odkázáno do Petráňových a Třeštíkových nedějin.⁶⁸⁾

PhDr. Jan Ivanega, Ph.D.
Východočeské muzeum v Pardubicích
e-mail: ivanega@vcm.cz

68) Tj. „*oné podstatné části minulé skutočnosti, jež se udála nezávisle na tlumočení dějin dochovanými prameny, které interpretují neúplný obraz poměrně malého úseku dění.*“ J. PETRÁŇ, *Mikrohistorie*, s. 206.

AN AUERSPERG VASE FROM SLATIŇANY (DATING FROM THE TURN OF THE 20th CENTURY) FROM THE COLLECTION OF THE EAST BOHEMIA MUSEUM IN PARDUBICE?

This study focuses on a vase produced by the Carl Thieme porcelain workshop in Dresden, which the East Bohemia Museum in Pardubice acquired for its collection in the spring of 2021 (inventory no. UPKer 1415). The article presents the vase in terms of its broader cultural and historical context. The mark on the vase enables it to be dated to the period 1888–1901. It is a large (68 cm high) item in the shape of an amphora with a lid. It is richly ornamented with floral motifs in relief, figural sculptural elements and painted decorations depicting idyllic pastoral scenes based on the popular works of Antoine Watteau. Painted floral motifs also form an important part of the ornamentation. The relief features (with elements of free sculpture) are of high quality, despite a number of missing details caused by damage sustained during the vase's use as a household item. However, the pastoral scenes are somewhat naïve in their execution. By contrast, the painted floral motifs are very capably executed; this reflects the contemporary specializations of the painters employed by the porcelain workshop. The main part of this study focuses on verifying the alleged provenance of the item as the property of the princely Auersperg family (with its main residence in Slatiňany); it is said to have been a gift from the aristocratic couple Franz Josef of Auersperg and Wilhemina of Auersperg (née Kinsky) to the ancestors of the last owners of the vase, Božena Vorreithová and František Josef Kroufek, who apparently received the vase as a wedding gift at the turn of the 20th century. Despite extensive research of correspondence from the Auersperg family archives and accounting documents from the Nasavrky estate, it was not possible to confirm definitively that the vase had its origins in Slatiňany. Porcelain is mentioned only minimally in the Auersperg sources, for example in an accounting record detailing the purchase of two Viennese porcelain figurines for 340 crowns by Wilhelmina in 1904. However, despite the lack of information in the sources, the vase can nevertheless be assumed to have originated in Slatiňany, as the collections of the Regional Museum in Chrudim contain a formally similar vase (a potpourri vase, inventory no. PK 282), whose possible origins in Slatiňany are documented. These and other items made by the Carl Thieme workshop in Dresden may have been either purchased by the Auerspergs or received as gifts. The couple who

were apparently given the vase, the groom František Josef Kroufek and his bride Božena Kroufková (née Vorreithová), came from near Čáslav, originating in villages that were adjacent to the former Auersperg estates of Žleby and Tupadly. They married in the spring of 1903, subsequently living in Golčův Jeníkov before moving to Slatiňany in January 1909. Božena Kroufková ran a grocery store, while František Josef pursued a career in the army; he probably served with the artillery as an unranked employee, and he participated in the defence of Przemysl (1914–15). After the war, Kroufek worked for the family business, stood for election to the town council in Slatiňany, and may have been a member of the local readers' club. The sources do not mention any contacts between the Kroufeks and the Auerspergs; however, they probably met when the Kroufeks moved to Slatiňany (if not earlier). The Auerspergs were very generous to their neighbours in Slatiňany, as is shown by an examination of correspondence and other sources. However, this does not explain why they apparently gave the vase to the Kroufeks in the spring of 1903. Without additional source material we can only speculate whether the gift may have been connected with Kroufek's military career (Franz Josef of Auersperg was also a soldier). Another possibility is that the family memory of the original owners may have become distorted, and that the vase may have been acquired at a later date for different reasons.